

**Video Transcript για το εργαστήριο δημιουργικής γραφής:
Siena Art Institute: Οπτικές γωνίες**

Εκπαιδευτής: Jeff Shapiro

Ακαδημαϊκός Διευθυντής: Lisa Nonken

==

Lisa Nonken: Το εργαστήριο αυτό διοργανώθηκε από τον Jeff Shapiro, καθηγητή δημιουργικής γραφής στο Ινστιτούτο Τέχνης της Σιένα. Για μια δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα στο όμορφο μουσείο τέχνης εδώ στη Σιένα, την Pinacoteca Nazionale. Η δραστηριότητα πραγματεύεται τις διαφορετικές οπτικές γωνίες, σκέφτεται τους διαφορετικούς χαρακτήρες που βλέπουμε σ' ένα έργο τέχνης και καλλιεργεί την ενσυναίσθηση ώστε να φανταστούμε ποια είναι η οπτική τους γωνία.

Μερικές τεχνικές σημειώσεις: αυτό το είδος δραστηριότητας λειτουργεί καλύτερα όταν εξετάζεται αναπαραστατική τέχνη (δηλαδή έργα τέχνης στα οποία απεικονίζονται άνθρωποι ή ζώα ή άλλοι χαρακτήρες). Δεν θα λειτουργούσε τόσο καλά αν με αφηρημένη τέχνη, επειδή σε αυτή τη δραστηριότητα χρειαζόμαστε χαρακτήρες για να μπορέσουμε να συνδεθούμε ενσυναίσθητικά μαζί τους.

Όσον αφορά τους μαθησιακούς στόχους αυτού του εργαστηρίου, επικεντρωνόμαστε πρώτα απ' όλα στη δημιουργικότητα μέσω της δημιουργικής γραφής. Επίσης, στην κριτική σκέψη καθώς αλλάζουμε διαφορετικές οπτικές γωνίες. Επικοινωνία τόσο στην πράξη της συγγραφής όσο και στην επικοινωνιακή ανατροφοδότηση που δίνουμε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας αλλά και για τις δραστηριότητες που ακολουθούν την ολοκλήρωση του εργαστηρίου.

Jeff Shapiro: Καλημέρα. Το όνομά μου είναι Jeff Shapiro. Είμαι συγγραφέας και διδάσκω δημιουργική γραφή εδώ στο Siena Art Institute. Πρόσφατα είχα την ευτυχή εμπειρία να οργανώσω ένα εργαστήριο που ήταν μια συλλογική προσπάθεια μεταξύ του Ινστιτούτου Τέχνης της Σιένα, ενός όμορφου μουσείου, της Pinacoteca Nazionale της Σιένα και ομάδας

1

Το έργο Creativity χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντανάκλα τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

μαθητών από το Liceo Classico εδώ στη Σιένα. Ήταν ένα πιλοτικό πρόγραμμα, άρα είχαμε μια μικρή ομάδα, αλλά δεν θα μπορούσα να ζητήσω περισσότερα λαμπρά, καλύτερα μυαλά τα οποία συνεργάστηκαν θαυμάσια.

Η αποστολή του εργαστηρίου ήταν να ενθαρρύνει την ενσυναίσθηση με τους άλλους ανθρώπους αλλά και με τους ανθρώπους μέσα στα έργα τέχνης. Να μην κοιτάζουμε έναν πίνακα μόνο από έξω, αλλά τι θα σήμαινε να κοιτάζουμε έναν πίνακα από μέσα; Χαρακτήρες μέσα σε αυτόν τον πίνακα: Τι αισθάνονται; Πώς ζουν εκείνη τη στιγμή;

Η δομή του εργαστηρίου: Πήγαμε μαζί στο μουσείο τέχνης. Πρώτα κοιτάξαμε μια σειρά από πίνακες ζωγραφικής και μιλήσαμε γι' αυτούς. Τι ένιωθαν οι χαρακτήρες μέσα σε αυτές τις σκηνές; Καθώς πρόκειται για τη Σιένα, πρόκειται κυρίως για θρησκευτική τέχνη, αλλά αυτό μπορεί να προσδώσει επιπλέον διαστάσεις. Είμαι Εβραίος, οπότε δεν είναι η θρησκεία μου. Το συζητήσαμε αυτό με τους μαθητές, αλλά και πάλι υπάρχουν τεράστιες ψυχολογικές αλήθειες μέσα στους πίνακες. Για παράδειγμα, κοιτάξαμε τον πρώτο πίνακα, απλά για να μιλήσουμε. Ήταν ένας πίνακας του 1344 από τον Ambrogio Lorenzetti, ο Ευαγγελισμός: Η Παναγία και ο άγγελος; Τι ένιωθε η Παναγία σε αυτή την σκηνή; Μια παρθένα που της λένε ότι θα γεννήσει ένα παιδί. Πώς ένιωθε γι' αυτό; Ο άγγελος. Πώς αισθάνθηκε ο άγγελος που μετέφερε αυτό το μήνυμα; Πόσο μακριά στο μέλλον μπορούσε να δει ο άγγελος; Γνώριζε ποια μοίρα περίμενε το μωρό που θα γεννιόταν; Πόσα από αυτά τα στοιχεία μπορούσε να αποκαλύψει ο άγγελος στη νεαρή γυναίκα; Μιλήσαμε γι' αυτό.

Κοιτάξαμε έναν όμορφο πίνακα με τη σκηνή της Γέννησης. Πώς ένιωσε το μωρό όταν ένωσε τη ζεστή ανάσα του βοδιού και του γαϊδάρου; Πώς αισθάνθηκαν το βόδι και ο γάιδαρος σε αυτή τη σκηνή; Τι θα μπορούσαν να αντιληφθούν; Και οι μαθητές έδωσαν τις πιο όμορφες απαντήσεις. Είπαν ότι μπορούσαν να αισθανθούν το πόσο ευάλωτο είναι ένα μικρό πλάσμα. Και είπαν ότι για τα ζώα το μωρό μάλλον μύριζε γάλα. Έτσι, μιλήσαμε μέσα από διάφορους πίνακες ζωγραφικής για να δημιουργήσουμε στους μαθητές την κατάλληλη διανοητική διάθεση.

Στη συνέχεια ήρθε η ώρα να ξεκινήσει η πραγματική εργασία του εργαστηρίου. Κάθε μαθητής επέλεξε έναν πίνακα για να επικεντρωθεί και κάθισε μπροστά στον πίνακα αυτό για 20 λεπτά:

2

Το έργο Creativity χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντανάκλα τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

γράφοντας τη σκηνή από την οπτική γωνία ενός συγκεκριμένου χαρακτήρα, επικεντρώνοντας την προσοχή του στις αισθήσεις του σώματος, τα συναισθήματα, τις αναμνήσεις, σε ό,τι μπορούσε να φέρει στην αναπαριστώμενη σκηνή. Δούλεψαν για 20 λεπτά. Πήγαμε σε μια διαφορετική αίθουσα του μουσείου και διαβάσαμε ο ένας τη δουλειά του άλλου, μιλήσαμε γι' αυτήν. Και μετά η έκπληξη γι' αυτούς: επιστρέψαμε στους ίδιους πίνακες, άλλα 20 λεπτά. Αυτή τη φορά, η ίδια σκηνή από την οπτική γωνία ενός διαφορετικού χαρακτήρα, συναντηθήκαμε ξανά, διαβάσαμε ο ένας το έργο του άλλου. Και μετά τους έδωσα την ευκαιρία να τελειοποιήσουν, να τελειώσουν το έργο τους, να το κάνουν όσο πιο τέλειο μπορούσαν στο σπίτι τους και να μου το στείλουν.

Αυτή ήταν η δομή του προγράμματος. Έμεινα έκπληκτος από αυτά που επινόησαν.

Για να σας πω γρήγορα για τα έργα που επέλεξαν: Η Λάουρα διάλεξε το έργο του Beccafumi «Ο Άγιος Μιχαήλ εκδιώκει τους εξεγερμένους αγγέλους». Στο πρώτο μέρος της άσκησης, έγραψε από την οπτική γωνία ενός εξεγερμένου αγγέλου: Οι αναμνήσεις αυτού του αγγέλου από προηγούμενη εγγύτητα με τον Θεό. Πολύ απροσδόκητες παρατηρήσεις. Όμορφα, πολύ όμορφα φτιαγμένες. Και στη συνέχεια, ο δεύτερος χαρακτήρας που επέλεξε ήταν ο Άγιος Μιχαήλ, ο οποίος κατά κάποιον τρόπο τιμωρεί τους πρώην συναδέλφους του, τους πρώην συντρόφους του, αυτούς τους άλλους αγγέλους. Αυτό που πραγματικά δεν είχα σκεφτεί ήταν ότι μπορεί να ζηλεύει τους εξεγερμένους αγγέλους, επειδή είχαν περισσότερο θάρρος από εκείνον. Και σκέφτηκα, όμορφες παρατηρήσεις για τις οποίες έγραψε η Λάουρα: Τι σημαίνει να ρισκάρεις να είσαι ο εαυτός σου, ακόμη και αν αυτό σημαίνει να εξοριστείς.

Το έργο της Τζούλια: επικεντρώθηκε σε έναν μυθολογικό πίνακα, ο οποίος ήταν «Η φυγή του Αινεία από την Τροία». Ένας καταπληκτικός πίνακας του Jenga, πάλι από τις αρχές του 16^{ου} αιώνα. Πρόκειται για πίνακες ζωγραφικής εκατοντάδων ετών. Αλληλεπίδρασε πολύ, πολύ ουσιαστικά με αυτόν τον πίνακα. Δείχνει μια οικογένεια να φεύγει από τον πόλεμο. Βλέπετε τον ήρωα, τον Αινεία, ο οποίος κουβαλάει στην πλάτη του τον γέρο πατέρα του. Τον νεαρό γιο του και τη γυναίκα του, την οποία προσπαθεί να μη χάσει μέσα στο πλήθος. Τη χάνει. Αυτή τη σκηνή του πανικού της φυγής από τον πόλεμο, η Giulia την αποτύπωσε υπέροχα, τραγικά. Είναι πολύ, πολύ επίκαιρη. Αυτό συμβαίνει τώρα στον κόσμο: οικογένειες που προσπαθούν να μείνουν ενωμένες και ταυτόχρονα να κρατηθούν ασφαλείς από τον πόλεμο. Η Τζούλια έκανε

3

Το έργο Creativity χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντανάκλα τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

καταπληκτική δουλειά: πρώτα περιέγραψε την άποψη του πατέρα, πώς δεν ήθελε να είναι βάρος για τον γιο του, παρόλο που ήταν. Την οπτική γωνία του γιου, ο οποίος κάθε άλλο παρά ηρωικός ένιωθε καθώς προσπαθούσε να κρατήσει ενωμένα τα νήματα της οικογένειάς του, παρόλο που έφευγαν. Όμορφη, πανέμορφη γραφή.

Συγκινήθηκα πολύ με αυτό που δημιούργησαν και οι δύο μαθητές και έφυγα νιώθοντας πολύ περήφανος που είμαι μέλος ενός ινστιτούτου τέχνης που ενθαρρύνει τους ανθρώπους να ασχοληθούν άμεσα με την τέχνη και μέσω της τέχνης να ασχοληθούν με τον κόσμο.

Lisa Nonken: Το συγκεκριμένο εργαστήριο του Jeff Shapiro στην Pinacoteca Nazionale της Σιένα διήρκεσε δύο ώρες. Ωστόσο, αυτή η δραστηριότητα θα μπορούσε πραγματικά να επωφεληθεί από πρόσθετο χρόνο, ώστε οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τις συνεδρίες ανατροφοδότησης, να συνεχίσουν να βελτιώνουν και να αναθεωρούν τα γραπτά τους. Αυτό θα μπορούσε να γίνει είτε σε μια συνεδρία που θα ακολουθήσει το εργαστήριο, είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μεταξύ των μαθητών και του εκπαιδευτή, αν χρειαστεί. Αυτή η δραστηριότητα ενθαρρύνει πραγματικά τους μαθητές να βιώσουν το μουσείο ίσως με έναν τρόπο που δεν έχουν ξαναζήσει. Αντί να παρατηρούν απλώς παθητικά ή να λαμβάνουν παθητικά καθιερωμένες αφηγήσεις για το έργο τέχνης, τους ενθαρρύνουμε πραγματικά να αναπτύξουν τις δικές τους αφηγήσεις, να σκεφτούν πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν το υπάρχον έργο τέχνης για να δρομολογήσουν τις δικές τους δημιουργικές απαντήσεις. Σε αυτή τη δραστηριότητα οι μαθητές όχι μόνο αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους στη δημιουργικότητα αλλά και στην επικοινωνία τόσο όσον αφορά τη γραπτή εργασία τους όσο και την ανατροφοδότηση που δίνουν και λαμβάνουν ο ένας από τον άλλο και φυσικά αυτό αναδεικνύει και ένα πνεύμα συνεργασίας. Επίσης, η πτυχή της κριτικής σκέψης είναι αρκετά σημαντική, ώστε να είναι σε θέση να μετατοπίζονται σε διαφορετικές οπτικές γωνίες και να αναπτύσσουν την αίσθηση της ενσυναίσθησης, μπόσο μεταξύ τους όσο και σε σχέση με τους φανταστικούς χαρακτήρες που δημιουργούν.